

Aan de President van de Algemene Rekenkamer
De heer drs. A.P. Visser
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Postbus 20010
2500 EA Den Haag

Ons kenmerk
9259fdc2-or1-1.0

Bijlagen
1

Pagina
1 van 3

Datum
Betreft Bestuurlijke reactie rapport 'Operationele Slagkracht AIVD /MIVD'

Geachte heer Visser,

Op 2 maart 2021 ontvingen wij uw conceptrapport over het onderzoek naar het effect van de uitvoering van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2017 (Wiv 2017) op de operationele slagkracht van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) en de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD). Wij danken u voor de geboden mogelijkheid om een bestuurlijke reactie te geven. De diensten hebben ook een controle op staatsgeheime informatie uitgevoerd alsook enkele tekstuele wijzigingen voorgesteld.

Wij zijn u erkentelijk voor uw gedegen onderzoek. De Wiv 2017 is een belangrijke wet waarin de bevoegdheden van de diensten en bijbehorende waarborgen zijn geregeld. Het is een omvangrijke en complexe wet die ook nog eens zijn toepassing vindt in een snel veranderende context. Technologische ontwikkelingen gaan razendsnel, geopolitieke verhoudingen verharderen en dreigingen nemen toe in aantal, variëteit en verwevenheid. De diensten hebben als taak om in deze ingewikkelde context de vele facetten van de nationale veiligheid te beschermen en de krijgsmacht te ondersteunen. Snelheid van handelen en effectief gebruik van informatie zijn daarvoor onontbeerlijk.

De implementatie van de wet vraagt nog steeds veel van de diensten en maakt nog meer dan voorheen een integraal onderdeel uit van het inlichtingenproces. Ondertussen moeten de operationele werkzaamheden, waaronder het onderkennen van dreiging van statelijke actoren en de ondersteuning van missies, gewoon doorgaan. Wij onderschrijven uw conclusie dat de operationele slagkracht onder druk staat. In de praktijk is gebleken dat de invoering en de uitvoering van de wet meer capaciteit vergt dan verwacht. Dat geldt voor de inzet van personeel en van ICT-middelen voor de waarborgen van de wet en de werkwijze met kabelinterceptie. Vooral bij de MIVD moet er een achterstand worden ingelopen op het gebied van ICT. De afgelopen jaren is er geïnvesteerd in de ICT van de MIVD. Deze investeringen waren een belangrijke eerste stap om de ICT van de MIVD toekomstbestendig te maken. Om in dit opzicht samen toekomstbestendig te kunnen zijn, streven AIVD en MIVD naar de opbouw van een datahuishouding met een gezamenlijk dataplatform en een voor beide diensten toegankelijk IT-landschap. Met de invoering van de Wiv 2017 is het stelsel als geheel ingrijpend gewijzigd en gaandeweg de implementatie zijn de gevolgen voor de operationele praktijk duidelijker geworden.

Met de Wiv 2017 zijn de bevoegdheden van de diensten en de waarborgen voor de privacy aanzienlijk versterkt ten opzichte van de Wiv 2002. Deze versterking van de waarborgen grijpt diep in op de kern van het werk van de diensten, namelijk de verwerving en verdere verwerking van gegevens. Dit heeft onder meer geleid tot een verbetering van de zorgplicht bij de diensten. Tegelijkertijd onderschrijven wij uw conclusie dat de verwachte effectiviteitswinst nog niet is behaald. Met kabelinterceptie kunnen de diensten de komende jaren hopelijk hun effectiviteit vergroten. De afgelopen jaren hebben de diensten de inzet van kabelinterceptie zorgvuldig voorbereid. We moeten blijven bewaken dat de slagkracht en de wendbaarheid van de diensten zijn gewaarborgd, zonder daarbij concessies te doen op het gebied van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Wij hechten onverminderd belang aan constructief overleg met de TIB en CTIVD.

Er vindt een uitvoeringstoets plaats naar aanleiding van het rapport van de Evaluatiecommissie Wiv 2017. Het uitgangspunt is dat de uitkomsten van deze toets worden meegenomen in het traject tot wijziging van de Wiv 2017. De resultaten van deze toets zullen vervolgens worden geactualiseerd en worden meegestuurd naar het parlement, voor zover deze uit operationeel oogpunt ook (volledig) openbaar kunnen worden gedeeld. De diensten moeten in staat worden gesteld zowel de operationele slagkracht te bestendigen als de wet op een zorgvuldige wijze te kunnen blijven implementeren en uitvoeren.

Zoals blijkt uit uw rapport zijn de eenmalige middelen die beide diensten hebben ontvangen om in de praktijk te waarborgen dat aan de eisen van de Wiv 2017 zou worden voldaan, aan operationele doeleinden besteed. Dit is gebeurd, zoals u zelf al stelt, onder meer vanwege het late moment in het jaar waarop de middelen zijn ontvangen en naar wij aanvullen met medeweten van de Kamer. Bij de komende wetwijziging zal tijdig inzichtelijk worden gemaakt welke verdere investeringen nodig zijn. U stelt terecht vast dat naast de operationele slagkracht ook de toekomstbestendigheid van de diensten onder druk staat. Om de toekomstbestendigheid te versterken moeten er voldoende mensen en middelen zijn voor het ontwikkel- en innovatievermogen van de diensten. De impact die de uitvoering van de wet heeft op de operationele praktijk is een doorlopend punt van aandacht.

Het is inherent aan het werk van inlichtingen- en veiligheidsdiensten dat niet altijd in de openbaarheid inzicht kan worden gegeven in de wijze waarop de diensten hun taken uitvoeren. Wij vinden het belangrijk om dat zoveel mogelijk te doen, omdat open zijn waar het kan past bij een moderne inlichtingen- en veiligheidsdienst en bijdraagt aan het vertrouwen in de diensten.

Wij onderschrijven uw aanbeveling dat de diensten informatie moeten aanreiken waarmee het parlement zich een oordeel kan vormen over de samenhang tussen vastgelegde beleidsdoelen, te leveren prestaties en beschikbare middelen. Wij hebben de afgelopen jaren, in overleg met de Kamer via de geëigende kanalen, stappen gezet om de informatievoorziening verder te optimaliseren. Wij zien uw aanbeveling als een bevestiging om daar samen met de Kamer mee door te gaan.

Wij zullen uw bevindingen betrekken bij de voorbereiding van het in de kabinetsreactie op het rapport van de evaluatiecommissie Wiv 2017 aangekondigde voorstel tot wijziging van de Wiv 2017.

AIVD – kenmerk
9259fdc2-or1-1.0

Pagina
3 van 3

De minister van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties,

De minister van Defensie

Drs. K.H. Ollongren

Drs. A.Th.B. Bijleveld – Schouten